

Rotterdamse resultaatafspraken vroegscholen

2022 - 2026

Vve-werkgroep
Vastgesteld in de sectorkamers PO en HJK

Inleiding

Schoolbesturen, voorschoolse organisaties en de gemeente Rotterdam slaan de handen in een om de resultaatafspraken nieuw leven in te blazen (art. 167 wpo). In 2015 en 2016 waren er kwantitatieve resultaatafspraken op basis van de observatiegegevens uit de verschillende kindvolgsystemen. Daarna waren er een tijd geen resultaatafspraken. De Inspectie van het Onderwijs heeft Rotterdam in 2019 een aanwijzing gegeven dat er nieuwe resultaatafspraken gemaakt dienden te worden. Er is afgesproken dat de uitwerking gericht is op de kwaliteit en geen afspraken over percentages op basis van de SLO-doelen of de kleutertoetsen (kwantitatieve afspraken).

Definities

In dit document gebruiken we de termen resultaatafspraken, kwaliteit vroegschool en visie door elkaar. Ze hangen echter nauw met elkaar samen: de resultaatafspraken gieten we in een *visie op de kwaliteit* en worden opgeschreven in het kwaliteitskader.

Link met het kwaliteitskader van de voorschool

De voor- en vroegschool zijn met elkaar verbonden en versterken elkaar. De afspraken moeten dan ook logisch op elkaar aansluiten. Het kwaliteitskader van de voorschool is dan ook een belangrijk uitgangspunt bij het opstellen van de resultaatafspraken van de vroegschool.

Uitgangspunten

De resultaatafspraken zijn tot stand gekomen met onderstaande uitgangspunten in het achterhoofd:

- Het vergroten van ontwikkelingskansen van kinderen individueel, maatschappelijk en economisch is van groot belang;
- Rotterdam heeft een hoge concentratie jonge kinderen met een grote kans op onderwijsachterstand;
- De voor- en voerschoolse educatie is een belangrijk instrument om het ontstaan van onderwijsachterstanden te verminderen;
- De pedagogisch medewerkers in de voerschoolse educatie en onderwijskrachten in de voerschoolse educatie vervullen een voorbeeldrol voor de peuters, kleuters en de ouders;
- Het ontwikkelingsgericht werken in de voor- en voerschoolse educatie is van eminent belang om achterstand bij peuters en kleuters te verminderen;
- De partijen met voor- en/of voerschoolse educatie zien de noodzaak in van het versterken van het ontwikkelingsgericht werken en het spelend leren.

Groeimodel en werkgroep

Net zoals bij het kwaliteitskader van de voorschool nodigt dit kwaliteitskader van de vroegschool scholen uit om doorontwikkeling te realiseren wat betreft de kwaliteit. Een randvoorwaarde van de kwaliteitseisen is dat ze implementeerbaar en zichtbaar zijn en ze uitnodigen tot een verdere ontwikkeling van de kwaliteit. De resultaatafspraken in dit kwaliteitskader zijn tot stand gekomen in de werkgroep vve waarin vertegenwoordigers zitten van vve-organisaties, schoolbesturen, gemeente en toezicht kinderopvang.

Duiding van de kwaliteitscriteria

De vorige resultaatafspraken waren kwantitatief van aard. Ook andere steden hebben vaak kwantitatieve resultaatafspraken op basis van de kleutertoets. Deze wordt binnenkort afgeschaft en nog maar weinig scholen nemen de toets af bij de kinderen. Daarnaast zijn er allerlei obstakels bij kwantitatieve afspraken zoals:

- onbetrouwbaarheid in scores;
- vaak te hoge scores;
- de definitie van doelgroepleerlingen is onduidelijk of verschilt tussen voor- en voerschool;
- verschillende observatiesystemen.

We hebben er daarom voor gekozen om kwalitatieve afspraken te maken. Dit maakt het mogelijk om het goede gesprek met elkaar te voeren en de professionele dialoog met elkaar aan te gaan. We leggen hiermee de nadruk op de educatieve en pedagogische kwaliteit door een rijk (taal)stimulerend klimaat als uitgangspunt te nemen.

Kamerbrief onderwijsachterstandenbeleid¹

De minister geeft in haar kamerbrief onderwijsachterstandenbeleid van 19 mei 2020 aan dat de kwaliteit van de voor- en vroegschool gemiddeld op orde is. Er zijn echter grote verschillen tussen organisaties en scholen en over het algemeen blijft de educatieve kwaliteit achter, een sterke educatieve kwaliteit is juist cruciaal voor de effectiviteit. Het ministerie kondigt daarom aan dat het toezicht wordt aangescherpt, ook op de vroegscholen. Het opstellen en implementeren van dit kwaliteitskader vroegschool (resultaatafspraken) is daarom een mooie kans om niet de inspecties af te wachten maar nu al te beginnen met het versterken van de kwaliteit van de vroegschool. Op 1 augustus 2021 is het nieuwe inspectiekader 2021 – 2025 in werking getreden. Hierin is aandacht voor de resultaatafspraken, burgerschap en gelijke kansen. In dit nieuwe onderzoekskader zijn de vroegschool en de resultaatafspraken wel benoemd maar niet aangescherpt. Indien er wijzigingen plaatsvinden en de resultaatafspraken alsnog aangescherpt worden, zal dit besproken worden met de sector.

Maatwerk

In de sectorkamers Jonge kind – PO is afgesproken dat de resultaatafspraken maatwerk mogelijk maken. Iedere school kent zijn eigen situatie het beste en bepaalt zelf waar ze zijn in hun ontwikkeling en wat een logische volgende stap is. Daarom heeft de werkgroep de afspraken in drie categorieën ingedeeld:

- basis (B): dit mag je minimaal verwachten van een school;
- gevorderd (G): scholen die verder zijn in hun ontwikkeling;
- droomsценario (D): items die lastig te realiseren zijn maar voor het kind wel het beste zouden zijn.

In overleg met de schoolbesturen zal de school een zelfscan invullen op alle onderdelen zodat de school de startpositie kent. Dit kan een bestaande scan zijn maar de school kan ook gebruik maken van de tool 'zelfscan resultaatafspraken'. Indien een basisschool nog niet aan de basis afspraken voldoet (B) is het streven om daar de komende vier jaar naar toe te groeien. De resultaatafspraken gelden voor 4 jaar en worden daarna geactualiseerd.

Definities

In dit document wordt de term 'het jonge kind / jonge kinderen' gebruikt, dit zijn leerlingen van 4 tot 7 jaar en gaat over groep 1 en 2 van de basisschool.

Basis op orde

Bij het opstellen van de kwaliteitseisen is het belangrijkste uitgangspunt dat de *emotionele veiligheid* en *betrokkenheid* op orde is. Vandaar uit kan de groep de educatieve en pedagogische kwaliteit verder uitbouwen. Als de basis niet op orde is, dient hier eerst aan gewerkt te worden omdat de kwaliteitsverbeteringen dan niet het gewenste effect zullen sorteren.

De kwaliteitseisen

A. Planmatig en gedifferentieerd werken

Pedagogisch – didactisch handelen (stap 1 en 2 in de Tool Resultaatafspraken)

- Het didactisch handelen van de leraren stelt jonge kinderen in staat tot leren en ontwikkelen passend bij hun ontwikkelingsfase (binnen de geldende afspraken van het bestuur) en is zichtbaar en merkbaar in de groep. Waarbij de focus ligt op de effecten van het aanbod (B).
- Het pedagogisch handelen van de leerkracht is ondersteunend aan en passend bij de ontwikkeling en de belevingswereld van het jonge kind/kleuters en is zichtbaar waarneembaar in de groep (B).
- De leerkracht is, door middel van scholing en ervaring, in staat om een beredeneerd aanbod aan te bieden en een thema rijk op te bouwen zodat aangesloten wordt bij wat het jonge kind nodig heeft waarbij hij/zij ten minste wordt uitgedaagd in zijn of haar taal en rekenontwikkeling (oplopend in moeilijkheidsgraad) (B).
- Er is aandacht voor de veiligheid in de groep. Dit zie je terug in de mate van betrokkenheid van het jonge kind (B).
- Medewerkers van de voorschool en vroegschool kijken regelmatig bij elkaar op de groep en wisselen uit om van elkaar te leren zodat er een cultuur ontstaat van samen leren. Ze delen kennis, geven elkaar advies, bereiden samen lessen voor, observeren elkaar en de leerlingen etc (G).

---

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/05/19/kamerbrief-onderwijsachterstandenbeleid>

- SLO-doelen* of de doelen uit het leerlingvolgsysteem en de methode zijn het uitgangspunt bij het beredeneerd aanbod.
- De school werkt volgens de laatste inzichten rond taalontwikkeling (basis is de inhoudskaarten* taal en rekenen van SLO).

*Scholen en peuterspeelzalen maken gebruik van de Inhoudskaarten van SLO (alle volgsystemen zijn hierop gebaseerd).

Groepsruimte (stap 3 in de Tool Resultaatafspraken)

- De groepsruimten of de speel-leeromgeving is aantrekkelijk en uitdagend ingericht, waarbij rekening is gehouden met de verschillende ontwikkelingsfasen van het jonge kind. Er zijn rijke speelplekken en speelhoeken (binnen en buitenruimtes) met concrete materialen (B).
- Het thema is zichtbaar in de ruimtes en materialen en wordt gedurende het thema op- en uitgebouwd (B).
- Betrek het jonge kind erbij: stem van de leerling is terug te zien waardoor de betrokkenheid hoger wordt (G)

Visie (stap 4 in de Tool Resultaatafspraken)

- Het schoolbestuur heeft een visie op het jonge kind; de school heeft deze visie op het jonge kind voor de eigen school (B); waar mogelijk samen met de voorschool (G). Deze is gespecificeerd voor haar populatie en gericht op beredeneerd spelend leren (B). Als er een samenwerking is met meerdere voorscholen, dan gaat het om de meest intensieve werkvorm met een voorschool (G).
- De kwaliteitscultuur staat centraal in de visie en is zichtbaar in de school en op de groep (B).

B. Observeren en registreren (stap 5 in de Tool Resultaatafspraken)

- Scholen werken met een geïmplementeerd observatiesysteem om de ontwikkeling van kinderen te volgen op de domeinen sociaal-emotioneel, taal/geletterdheid en rekenen, gerelateerd aan de SLO-doelen.
- Scholen maken, zodra deze bekend zijn, gebruik van een erkend observatie- registratiesysteem.^{2*}
- De uitkomsten van de observaties van het kind volgsysteem zijn leidend in hoe eventuele vve-programma's/ kleutermethodieken (zoals Piramide, Sil op School, Kleuteruniversiteit) of een eigen specifiek onderwijsprogramma (zoals Montessori) als leidraad/bronnenboek worden ingezet (B).
- Op individueel- en op groepsniveau zijn streefdoelen geformuleerd op de domeinen taal, rekenen, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling op basis van het start moment in groep 1. Er wordt aangesloten bij het ontwikkelingsniveau van het kind waarbij de informatie van de overdracht gebruikt wordt (B).
- Leerkrachten hebben zicht op ontwikkelingslijnen van het jonge kind en middels observeren en reflecteren en registreren vertalen ze dit in een beredeneerd aanbod gericht op spelend leren (B).
- Een vroegschool koppelt na een bepaalde periode (gemiddeld na drie maanden), als er meer zicht is op de ontwikkeling van het kind, de bevindingen terug naar de voorschool (G).

C. Rotterdamse A-kwaliteit (stap 6 in de Tool Resultaatafspraken)

- Eén medewerker op de groep heeft tenminste een opleiding op het gebied van het jonge kind afgerond (bijvoorbeeld: jonge kind specialist, minor Jonge Kind (pabo) AD PEP, post hbo jonge kind etc) (G).
- De onderwijsassistent is geschoold op het gebied van de ontwikkeling van het jonge kind (B).
- Het team volgt teamtrainingen 'werken met het jonge kind' zodat de kennis niet bij één medewerker ligt maar breder wordt gedeeld (G).
- Het MT heeft kennis van het jonge kind en heeft een gedeelde visie op het jonge kind die opgenomen is in het schoolplan³ (G).
- Waar mogelijk is er een aantal uren dubbele bezetting (D).
- Er is aandacht voor een gunstige kind – leerkracht ratio en waar mogelijk wordt een gunstigere ratio gerealiseerd⁴ (D).

² Op de website van de SLO staan de bestaande observatie- en registratiesystemen. Zodra deze definitief zijn, zal dit met de sector gedeeld worden.

<https://www.slo.nl/thema/meer/jonge-kind/kindvolgsystemen/>

³ Er zijn trainingen speciaal voor MT's

⁴ Er zijn kansen vanuit Slim Organiseren (OC&W) om in te zetten op extra uren dubbele bezetting

- In het opleidingsplan van de school, en van de medewerkers in de onderbouw in het bijzonder, is specifiek aandacht voor blijvende professionalisering rondom het jonge kind (B).
- Bovenstaande wordt getrokken door een medewerker die als taak heeft om het beleid rond het jonge kind vorm te geven in de vroegschool. (G).

D. Doorgaande leerlijn (stap 7 in de Tool Resultaatafspraken)

- Er is een gezamenlijke jonge kind visie met de voorschool bij inbandige peutergroepen (B).
- Er is een schriftelijk vastgelegde samenwerkingsovereenkomst (bijvoorbeeld het locatie werkplan) Dit is afgestemd met de voorschool. Hierin staan minimaal afspraken over de doorgaande leerlijn en afstemming over interne begeleiding en zorg, afstemming over thema's, gezamenlijke overleg momenten etc; Dit geldt in ieder geval voor scholen met een inbandige voorschool (B).
- Afspraken worden jaarlijks geëvalueerd en aangepast. ⁵ Als er met meerdere organisaties wordt samengewerkt ligt de focus bij het sterkste samenwerkingsverband (B).
- Een vroegschool waarbij de kinderen van meerdere voorscholen komen, ontvangt minimaal het overdrachtsformulier en bij zorgkinderen is er een warme overdracht. Het is het streven dat de ouder aanwezig is bij dit gesprek (B).
- Er vindt concretisering van samenwerkingsafspraken plaats in de uitvoeringspraktijk. Er is regelmatig overleg passend binnen de pdca-cyclus waarbij het pedagogisch en didactisch handelen op elkaar is afgestemd (G).
- Met de partners vindt er doorontwikkeling plaats op het gebied van de thema's, (gezamenlijke) cursussen, van elkaar leren (B), waar mogelijk is er een lerend netwerk met de natuurlijke partners in de wijk (G/D).
- Er is blijvend aandacht voor de overstap van groep 2 naar groep 3 (B). De school heeft hier een standaard werkwijze voor die gecoördineerd wordt door de jonge kind specialist en de IB'er (G).

E. Ouderbetrokkenheid (stap 8 in de Tool Resultaatafspraken)

- Vertaling van ambities in concrete acties, evaluatie en borging in het ouderbeleidsplan of activiteitenplan ouderbetrokkenheid of jaarplan van de school. Dit kan onderdeel zijn van de pedagogisch beleidsanalyse of het activiteitenplan ouderbetrokkenheid waarbij de vraag van de ouder centraal staat⁶ (dus niet alleen standaard massa-bijeenkomsten) (B).
- Ouders zijn betrokken bij het jonge kind in de vroegschool: ouders zijn op de hoogte van het thema en de activiteiten die gedaan worden. Er vinden regelmatig oudergesprekken plaats, bijvoorbeeld op basis van het kindvolgsysteem (B).
- Bij een nieuw geplaatst kind vindt er een startgesprek plaats met de ouder(s) (B).
- Ouderbetrokkenheid is onderdeel van de doorgaande leerlijn, er wordt afgestemd met de peutergroep (B).
- Er zijn regelmatig ouder en kind activiteiten om de interactie tussen ouder en kind te vergroten (B).
- Bij de start van de dag vindt er een samenspel van een kwartier plaats. De school voert hier het gesprek over met de peutergroep en trekt hierin waar mogelijk samen op met de voorschool (G).

F. Ontwikkeling, begeleiding, zorg en externe zorg (stap 9 in de Tool Resultaatafspraken)

- Kinderen worden systematisch geobserveerd en de begeleiding wordt daarop afgestemd (B).
- De vroegschool heeft werkinstructies en een stappenplan hoe te handelen bij opvallend gedrag (zorgstructuur) (B).
- Er zijn heldere richtlijnen voor overstap van interne zorg naar externe zorg (B).
- De IB'er observeert in de klas als daar reden voor is. (vanwege de AVG wordt dit specifiek benoemd omdat bij individuele observaties toestemming van de ouder nodig is en bij klasse observaties niet) (B).
- De IB'er is ook betrokken bij de voorschool (B). Hij/zij is op de hoogte van de problematiek van de zorgkinderen en ondersteunt de pedagogisch medewerker in het handelen, tenzij de coach dit al doet (G). Dit geldt voor de kinderen die naar de betreffende vroegschool doorstromen (B).
- Er is overleg tussen de voorschool en de school over zorgkinderen. De vsmw'er en IB'er (of andere experts zoals een orthopedagoog etc) zijn hierbij betrokken. De manier van kijken sluit op elkaar aan (G)
- Een potentiële taalachterstand is een groot zorgpunt en daarom een expliciet onderdeel van de overdracht van de peuterspeelzaal naar de basisschool (B).

⁵ Sardes heeft hier een kwaliteitskaart voor

⁶ Gebaseerd op de Rotterdamse aanpak 'dit leert mijn kind' vanuit ouderbetrokkenheid

-
- Bij opvallend gedrag of vermoedens van stagnering in de ontwikkeling door een taalontwikkelingsstoornis (TOS) wordt op tijd externe zorg ingeschakeld zoals bijvoorbeeld logopedie (B).
  - Binnen de zorgstructuur is omschreven hoe er gehandeld wordt bij opvallend gedrag: stagnering in de taal- en rekenontwikkeling of sociaal emotioneel of op andere onderdelen. Dit is onderdeel van de zorgstructuur (B).

G. Kwaliteitszorg en ambitie (stap 10 in de Tool Resultaatafspraken)

- Formulering van verbetermaatregelen op basis van de ontwikkelingsresultaten die op groeps- en locatieniveau worden bereikt (B).
- Structurele en methodische evaluatie van de kwaliteit van de uitvoering gekoppeld aan de PDCA-cyclus (B).
- Bij de twee bovenstaande punten wordt het gedrag van de leerkracht en het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen meegenomen (G).
- De dialoog aan gaan met externen en hierover ook feedback ontvangen. (ouders, ppo, begeleidingsdienst/adviesbureau etc) (G).